

Posudek oponenta bakalářské práce

Vojtěch Jakubec, *Nádraží Praha – Vyšehrad v perspektivě urbánní antropologie*, FHS UK, 2022, vedoucí práce Mgr. Hedvika Novotná, Ph. D., 49 stran včetně příloh.

Vojtěch Jakubec si pro svou bakalářskou práci zvolil zajímavé téma z oblasti urbánních studií – nevyužívaný prostor městské dopravní infrastruktury čekající na proměnu, konkrétně Nádraží Praha – Vyšehrad. Ve své práci se opírá především o kvalitativní metody výzkumu: rozhovory a zúčastněné pozorování. Jeho cílem je zjistit, jak probíhá „konstruování významů a způsoby chápání místních obyvatel ve vztahu k dlouhodobé kauze budovy vyšehradského nádraží a prostoru jejího nejbližšího okolí.“ (str. 16). Tento základní výzkumný problém obohacuje o další podotázky směřující například do oblasti vztahu sociální a materiální sféry prostoru nádraží či pojetí dichotomie veřejného a soukromého prostoru.

Z formálního hlediska se jedná o práci podprůměrnou. Vojtěchův text obsahuje gramatické chyby a překlepy. Některá souvětí jsou navíc příliš dlouhá a kostrbatá. Například už v prvním odstavci celého textu se čtenář musí opakovaně vracet na začátek souvětí, aby pochopil, co chtěl autor vlastně sdělit: „Kauza vyšehradského nádraží byla (a stále je) s pravidelnými pomlkami souvisejících s novými informacemi v posledních třiceti letech předmětem debat jak mezi odbornou nebo laickou veřejností, tak mediálních zpráv nebo diskuze v rovině politické, a to ať už na úrovni městské části Prahy 2 nebo celkově hlavního města Prahy.“ (str. 6). Celkově text vytváří dojem, že vznikl ve spěchu.

Korpus teoretické literatury je vybrán adekvátně. Práce se opírá především o texty Michela de Certeau, Petra Gibase a Karolíny Pauknerové a celkově o literaturu spojenou s antropologií krajiny i tzv. prostorovým obratem. Za chvályhodné, ale bohužel nedotažené (osvětlím níže), považuji využití konceptů *topofilie* a *topofobie* z pera Yu-Fi Tuana (1990). Ve snaze propojit teorie prostoru s temporalitou městského prostředí využívá Vojtěch Jakubec rovněž Halbwachsův koncept kolektivní paměti. Samostatně je pojednána i problematika tzv. brownfields, tedy nevyužívaných industriálních ploch čekajících na transformaci. K diskusi o českém ekvivalentu tohoto pojmu, bych jen podotknul, že autorovi patrně unikl „průmyslový úhor“ či dle mého názoru ještě adekvátnější (i když neméně archaické/á) „průmyslové/á lado/lada/lázy“

Metodologická část textu je velice stručná, ale překvapivě poměrně obsažná. Etická dilemata jsou reflektována, výběr metod je rámcově zdůvodněn a výzkumné otázky jsou vzhledem k tématu i teoretické literatuře vymezeny adekvátně. Kapitole by určitě prospělo, kdybychom se o dvanácti informátorech dozvěděli trochu více. Ocenil bych alespoň zjednodušenou pasportizaci.

Čtvrtou kapitolu s názvem Analýza a interpretace dat považuji za nejproblematictější část práce. Po poměrně kvalitním představení historie prostoru vyšehradského nádraží zde autor přistupuje k představení empirických zjištění. Tak se vyjevují největší slabiny práce, které patrně vyplývají především z faktu, že terénní výzkum v lokalitě probíhal jen dva měsíce. Např. autorovy citace z terénních poznámek v podkapitole 4.4 s největší pravděpodobností vycházejí z jedné jediné terénní vycházky.

V dalších pasážích se místy objevují zajímavé citace z analytickým potenciálem. Bohužel ale nejsou dostatečně interpretovány. Vojtěch pak problematicky operuje především koncepty *topofobie* a *topofilie* (tedy určité přitažlivosti místa a strachu či obav z určitého prostoru). Z výpovědi se nezdá, že by se lidi tematizovali, zda je místo přitahuje nebo odpuzuje. Dle mého názoru je představených dat patrné, že se s konceptualizacemi Vyšehradského nádraží váže spíše dvojice „živý“/„mrtvý“. Vzhledem k nedostatku dat tak zůstává nedořečeno, jaký vztah má tato frekventovaně tematizovaná pozvolná „smrt místa“ (nebo ještě provokativněji - dichotomie mezi městem a nekro-městem) především ke

zmíněnému konceptu topofobie. Stranou zájmu zůstává ještě jedna zdánlivě banální otázka: proč většina informátorů vyjadřuje explicitní přání, aby budova a její okolí byly upraveny, oživeny, přestavěny? Chtějí prostě hezčí okolí? Jakou roli v tom mohou hrát širší ekonomické kontexty tlaku na proměnu a zahušťování současných měst a tzv. YIMBY efekt (Yes in my backyard)? Zjednodušující je rovněž autorova interpretace podob lokální kolektivní paměti. Interpretace kolektivního přenosu je autorem odvozena z pouhých dvou citací, ve kterých informátoři spíše referují o tom, co a kde slyšeli. K překvapení čtenáře touto podkapitolou empirická část bakalářské práce Vojtěcha Jakubce končí. Následuje pouze stručný závěr. Odpovědi na stanovené výzkumné otázky tak zůstávají pouze v rovině náčrtů. Tato skutečnost zesiluje můj osobní dojem, že práce vznikala ve spěchu a řada zajímavě rozpracovaných témat nemohla být hlouběji kontextualizována kvůli nedostatku datového materiálu.

Předkládaná bakalářská práce obsahuje zásadní nedostatky, které snižují její výpovědní hodnotu. Na základě výše zmíněných poznatků hodnotím práci známkou dobře. Výsledná známka samozřejmě závisí na výkonu Vojtěcha Jakubce během obhajoby.

V Praze 15. 9. 2022

Michal Lehečka

.....